

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балабақшада экологиялық тәрбие берудің маңыздылығы

ЖАРИЯЛАНДЫ
23.12.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/173484/>**Әбіл Қатира Базаралықызы****Лауазымы: тәрбиеші****Қызылорда облысы, Қазалы ауданы, Жанқожа батыр ауылы****№24 «Жауқазын» бөбекжай- балабақшасы**

Кіріспе: Қазіргі таңда экологиялық дағдарыс әлемді алаңдататын ең үлкен мәселелердің бірі болып отыр. Әлемнің көптеген елдерінде табиғат ресурстарының сарқылуы, экожүйелердің бұзылуы, климаттың өзгеруі сияқты мәселелер күн тәртібінен түспей тұр. Осыған байланысты жас ұрпаққа экологиялық білім мен тәрбие беру қажеттілігі артты. Экологиялық тәрбие беру баланың дүниетанымын кеңейтумен қатар, олардың жауапкершілігін қалыптастырып, қоршаған ортаға деген сүйіспеншілік пен қамқорлықты ұялатады. Әрине, бұл тәрбие ерте жастан басталуы керек, сондықтан балабақшада экологиялық тәрбие беру маңызды орын алады.

Балабақшада әртүрлі экологиялық тақырыптар бойынша өткізілетін ойындар, тапсырмалар мен шығармашылық жұмыстар арқылы балаларға табиғаттың сұлулығын, оның қажеттілігін түсіндіруге болады.

1. Экологиялық тәрбие берудің маңызы

Балабақша — баланың жеке тұлға болып қалыптасу кезеңінде маңызды рөл атқаратын мекеме. Осы кезеңде бала қоршаған ортаға деген алғашқы түсінік пен білім алады. Балабақшада экологиялық тәрбие беру арқылы балалардың табиғатқа деген қызығушылығын арттырып, оларға қоршаған ортаны қорғаудың маңыздылығын түсіндіруге болады. Экологиялық тәрбие — бұл тек білім беру ғана емес, балалардың экологиялық мінез-құлықтарын қалыптастыру, оларды табиғатпен үйлесімді өмір сүруге үйрету болып табылады.

2. Экологиялық тәрбие берудің бағыттары

Балабақшада экологиялық тәрбие берудің бірнеше бағыттары бар. Олардың ішінде ең маңыздысы табиғатқа деген сүйіспеншілікті тәрбиелеу мен экологиялық құндылықтарды қалыптастыру болып табылады. Сонымен қатар, экологиялық тәрбие балаларды қоршаған ортаның әртүрлі мәселелерімен таныстыруды, табиғатқа қатысты жауапкершілікті сезіндіруді және нақты іс-әрекеттер арқылы экологиялық дағдыларды дамытуға бағытталады.

- **Табиғатпен таныстыру:** Балабақшада балалар табиғатпен тікелей байланыста болуға, оны зерттеуге және тануға мүмкіндік алады. Бала үшін табиғат — ойын алаңы ғана емес, өмір сүру ортасы. Оларға өсімдіктер мен жануарлардың өмірі, экожүйелердің өзара байланысы туралы түсінік беру өте маңызды. Табиғатқа саяхаттар, бақшада жұмыс істеу, жануарларды бақылау балаларға табиғаттың әсемдігін көріп, оның қадірін түсінуге көмектеседі.
- **Қоршаған ортаға қамқорлық:** Балабақшада балаларды экологиялық дағдыларға үйрету арқылы оларды қоршаған ортаға қамқор болуға тәрбиелеу маңызды. Мысалы, балаларды қоқысты дұрыс сұрыптауға, суды үнемдеуге, жарықты қажетсіз сөндіруге, энергияны үнемдеуге үйрету арқылы экологиялық жауапкершілікті қалыптастыруға болады.
- **Экологиялық мәдениет:** Балабақшада балаларды экологиялық мәдениетке тәрбиелеу, олардың тұрмыстық қалдықтарды бөлу, табиғатқа зиян келтірмеу сияқты әрекеттерге дағдыландыру маңызды. Сонымен қатар, экологиялық мәдениетті қалыптастыру табиғатқа жанашырлық танытатын ұрпақ тәрбиелеуге ықпал етеді.

3. Балабақшада экологиялық тәрбие әдістері

Балабақшада экологиялық тәрбие беру үшін әртүрлі әдістер мен тәсілдер қолданылады. Бұл әдістер балалардың жас ерекшеліктеріне және қызығушылықтарына сәйкес таңдалады. Балабақшадағы экологиялық тәрбие көбінесе ойын, шығармашылық, бақылау және тәжірибе жасау арқылы жүзеге асырылады.

- **Ойын әдісі:** Ойын баланың басты іс-әрекеті болып табылады. Экологиялық ойындар балаларға табиғаттың әртүрлі құбылыстары мен процестерін түсінуге, қоршаған ортаға деген қызығушылықтарын арттыруға көмектеседі. Мысалы, «Жануарларды қорғау», «Табиғатта не бар?» сияқты ойындар балалардың білімін кеңейтіп, оларға экологиялық ұғымдарды қалыптастыруға мүмкіндік береді.
- **Шығармашылық әдіс:** Балалар шығармашылық жұмыстар арқылы да экологиялық білім алады. Мысалы, табиғат туралы өлеңдер айту, суреттер салу, қолдан жасалған заттармен экологиялық ойыншықтар жасау балалардың

табиғатқа деген қамқорлығын көрсетеді. Сонымен қатар, шығармашылық арқылы балаларға экологиялық мәселелер туралы ақпарат беру тиімді.

- **Тәжірибе мен бақылау:** Табиғатқа қатысты түрлі тәжірибелер мен бақылаулар балалардың табиғатқа деген қызығушылығын арттырады. Мысалы, балабақшада өсімдіктерді өсіру, жануарларға қамқорлық жасау, ауа-райын бақылау сияқты іс-шаралар балалардың табиғатқа тікелей әсерін сезінуіне мүмкіндік береді.

4. Экологиялық тәрбие және қоғам

Балабақшада экологиялық тәрбие беру арқылы қоғамға да үлкен пайда әкелуге болады. Экологиялық білім алған балалар болашақта қоршаған ортаға деген жанашырлықпен қарап, табиғатқа қамқорлық танытатын азамат болып өседі. Сондай-ақ, олар экологиялық мәселелерді шешуде белсенді түрде қатысуға дайын болады. Балабақшада берілген экологиялық тәрбие мен білім бүкіл қоғамның дамуына оң ықпал етеді, өйткені экологиялық мәдениет – бұл барлық азаматтың өмірінде маңызды рөл атқаратын құндылық.

Қорытынды

Балабақшада экологиялық тәрбие беру – болашақ ұрпақты табиғатқа деген сүйіспеншілікпен және жауапкершілікпен тәрбиелеу үшін маңызды қадам. Бұл тәрбие балаларды табиғатқа жанашыр болуға, экологиялық дағдыларды меңгеруге және қоршаған ортаны қорғауға бағыттайды. Сондықтан балабақшада экологиялық тәрбие беру тек білім беру ғана емес, сонымен қатар қоғамның дамуы мен болашағы үшін қажетті, маңызды процесс болып табылады.

Қолданылған әдебиттер тізімі:

1. **Балабақшадағы экологиялық тәрбие /Отбасы және балабақша-1996. №11-12/**
2. **Есеналина Н.Т. «Экологиялық тәрбие көзі-халықта» атты оқу әдістемелік құралы, 2004.**
3. **Интернет желісі.**

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.